

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

НАУКОВІ ОСНОВИ ПРАВОТВОРЧОСТІ ТА
ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ

Методичні рекомендації
до виконання домашнього завдання
для студентів денної форми навчання
спеціальності 081 “Право”

Укладач:
д.ю.н., професор Р.А. Калюжний

Київ 2022

ВСТУП

Відповідно до навчального плану підготовки магістрів права студенти денної форми навчання виконують домашнє завдання з дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки». Виконання домашнього завдання є одним із видів самостійної навчальної роботи студентів, що передбачає закріплення, поглиблення і узагальнення знань, засвоєних за час навчання та надбання навичок їх застосування для комплексного вирішення конкретних завдань: формування вмій і навичок самостійної роботи, пошуково-дослідницької діяльності та творчої ініціативи; використання загальнотеоретичних правових знань, навчальної, методичної та довідкової літератури при вирішенні завдань роботи; формування професійних умій і навичок.

Домашнє завдання виконується в 1 семестрі, відповідно до затвердженої в установленому порядку робочої програми дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки», цих методичних рекомендацій, з метою засвоєння навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання студентами, та є складовою модулю № 2 «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки».

Конкретна мета домашнього завдання полягає, в залежності від варіанту завдання, у вивченні та засвоєнні доктринальних засад правотворчості, здійсненні системного аналізу проблемних питань правоутворення та юридичної техніки, оволодінні методикою вирішення професійних завдань щодо створення нормативно-правових актів, набутті досвіду поєднання досягнень юридичної науки з практикою у сферах правотворчості та юридичної техніки, що є важливим етапом в процесі підготовки майбутніх фахівців до участі в правотворчій діяльності органів державної влади та до науково-дослідної і викладацької роботи.

Виконання, оформлення та захист домашнього завдання здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання домашнього завдання, – до 8 годин самостійної роботи.

1. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

Домашнє завдання виконується у терміні робочого навчального плану відповідної ступеневої підготовки і повинно мати обсяг 10-15 друкованих сторінок.

Домашнє завдання складається з двох частин. Перша – теоретична. Друга частина домашнього завдання – практична.

Теоретична частина. Теоретична частина складається з двох теоретичних питань. Відповідний варіант теоретичної частини студент обирає шляхом сумування трьох останніх цифр номера залікової книжки.

Наприклад. Номер залікової книжки 121781. Відповідно, студент обирає варіант № 16 (7+8+1).

Практична частина. Практична частина складається з одного практичного завдання, яким передбачено здійснення аналізу законопроекту, винесеного для публічного обговорення.

Виконання домашнього завдання складається з наступних етапів:

- **вибір варіанту домашнього завдання** (варіант студенти обирають самостійно, керуючись переліком, який запропоновано кафедрою; якщо студент бажає опрацювати питання, які не передбачені рекомендованою тематикою, він повинен узгодити це з керівником роботи);
- **підбір та вивчення літератури** (поради щодо процесу підбору літератури студент отримує від викладача, працівників бібліотеки; значно прискорить процес добору літератури використання алфавітних та систематичних каталогів літератури, бібліографічних довідників, джерел інформації з INTERNETу; поглиблене вивчення дібраної літератури доцільно почати з розгляду найновітніших публікацій; у процесі вивчення літератури на окремих аркушах або картках роблять конспективні записи, виписки окремих даних, цитат; слід обов'язково записувати прізвище та ініціали автора книги чи статті, а також назву публікації, видавництво, місто та рік видання, номер сторінки – це необхідно для посилання на першоджерела, використані при виконанні домашнього завдання);
- **написання та оформлення завдання** (зібраний на попередньому етапі матеріал класифікується, систематизується та опрацюється відповідно до послідовності пунктів плану; формулюються висновки,

добираються ілюстрації (схеми, графіки, таблиці) та здійснюється редагування; третій етап завершується оформленням домашнього завдання згідно вимог);

- **захист домашнього завдання** (виконане завдання у встановлений термін здається студентами керівнику роботи для перевірки; якщо науковий керівник позитивно її оцінює, то вона допускається до захисту; під час захисту студент повинен стисло (3-5 хв.) обґрунтувати доцільність запропонованої теми, а також дати відповіді на запитання; у процесі захисту роботи оцінюється глибина знань студента з досліджуваної проблеми, його вміння доповідати та вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору, відповідати на запитання; за результатами захисту домашнього завдання студент отримує оцінку.

2. ОФОРМЛЕННЯ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

Домашнє завдання має бути відповідно стилістично, граматично та технічно оформлене. Матеріали потрібно подати у вигляді, прийнятному для читання та сприйняття інформації.

Домашнє завдання комплектується у наступній послідовності: комплектується у наступній послідовності: титульний аркуш; зміст (план); вступ; основна частина; висновки.

Домашнє завдання починається титульним аркушем (див. додаток 1).

Після титульного аркуша вміщується сторінка змісту (плану), в якому наводиться перелік заголовків частин домашнього завдання та номери сторінок, з яких вони починаються (див. дод. 2).

Текст може бути написаний від руки чорнилом одного кольору або надрукованим на принтері, охайно, без помилок. При викладі матеріалу слід користуватися загальною термінологією, звертаючи увагу на точність її застосування та чіткість формулювань. Скорочення слів у тексті та ілюстраціях, крім загальною визнаних аббревіатур, не допускається. Матеріал має бути викладений у логічній послідовності, не допускається перехід до розгляду іншого питання, доки не висвітлене попереднє.

Домашнє завдання виконується на аркушах білого паперу стандартного формату А4. Текст розміщується на одній стороні аркуша, з полями: ліворуч – 30 мм; праворуч – 15 мм; зверху та знизу

– 20 мм. Усі сторінки (крім титульного аркуша) мають бути пронумеровані. Порядковий номер сторінки ставлять у правому нижньому або верхньому куті. Нумерація сторінок починається з сторінки змісту, на якій проставляється номер “2”, оскільки це – друга сторінка контрольної роботи, та завершується останньою сторінкою – списком використаних джерел і літератури.

Таблиці, схеми, ілюстрації повинні мати порядковий номер, тематичну назву.

На інформацію, запозичену з інших джерел, а також цитати, що наводяться у тексті, обов’язково мають бути зроблені посилання. Посилання дають відразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури та відповідна сторінка джерела, наприклад: [2, с. 8].

У домашньому завданні обов’язково повинен бути наведений в алфавітному порядку список використаних джерел, навчальної, довідкової, періодичної літератури, який має суцільну нумерацію (див. дод. 3).

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВИКОННЯ ДОМАШНІХ ЗАВДАНЬ

Теоретична частина

№ варіанта	Завдання
Варіант 1.	1. Правові засоби у правотворчому процесі. 2. Співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».
Варіант 2.	1. Стандарти правотворчої процедури. 2. Юридична техніка: особливості сучасної практики.
Варіант 3.	1. Етапи наукових досліджень проблем правотворчості. 2. Техніко-юридичні аспекти внесення змін до законів.
Варіант 4.	1. Альтернативність в системі соціального регулювання. 2. Загальнотеоретична характеристика кодифікаційної техніки.
Варіант 5.	1. Основні орієнтири сучасного розуміння правоутворення. 2. Роль та значення правил юридичної техніки у сучасному нормотворенні.

Варіант 6.	1. Вплив праворозуміння на процес правоутворення. 2. Юридична техніка у сфері оприлюднення нормативно-правових актів.
Варіант 7.	1. Право і правотворчість у контексті праворозуміння. 2. Юридична техніка та технологія укладення міжнародних контрактів.
Варіант 8.	1. Юридична практика та її роль у правотворчому процесі. 2. Правопізнання як засіб подолання юридичних колізій.
Варіант 9.	1. Процес правотворчості як фундаментальна умова реформування і оновлення нормативно-правової (законодавчої) бази. 2. Юридичні фікції як специфічні засоби юридичної техніки.
Варіант 10.	1. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток правотворчої діяльності. 2. Юридичні застереження та їх вплив на ефективність правового регулювання.
Варіант 11.	1. Тенденції розвитку та вдосконалення правотворчості в Україні. 2. Рівні формалізації права.
Варіант 12.	1. Поняття правотворчості та його співвідношення із правоутворенням, нормотворчістю та законотворчістю. 2. Системність, логіка і мова закону.
Варіант 13.	1. Поняття та види правотворчості. 2. Конституційність нормативно-правових актів: проблеми законодавчої техніки.
Варіант 14.	1. Єдність, відмінність і взаємодія юридичних норм та норм моралі. 2. Поняття та види юридичних конструкцій як засобів законотворчої техніки.
Варіант 15.	1. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів. 2. Юридична дефініція як засіб юридичної техніки.
Варіант 16.	1. Поняття та види правотворчих помилок у законодавстві України. 2. Техніко-технологічні аспекти правового моніторингу якості нормативно-правових актів.

Варіант 17.	1. Застосування принципів права у процесі нормотворчості. 2. Роль євроінтеграційних процесів у розвитку юридичної техніки в Україні.
Варіант 18.	1. Правотворчість як правова цінність. 2. Правове регулювання вимог нормотворчої техніки.
Варіант 19.	1. Правотворчість у контексті правової політики. 2. Юридична техніка – складова техніки юридичної діяльності.
Варіант 20.	1. Основні орієнтири сучасного розуміння правоутворення. 2. Правопізнання як засіб подолання юридичних колізій.
Варіант 21.	1. Юридична практика та її роль у правотворчому процесі. 2. Техніко-юридичні аспекти внесення змін до законів.
Варіант 22.	1. Типологія та форми правотворчості. 2. Стандартизація кодексів України: техніко-юридичний аспект.
Варіант 23.	1. Шляхи вдосконалення нормативно-правової бази правової системи. 2. Класифікації помилок у використанні законодавчої техніки.
Варіант 24.	1. Альтернативність в системі соціального регулювання. 2. Юридична техніка і технологія: теорія та практика застосування.
Варіант 25.	1. Система ідеолого-концептуальних засад правотворчості. 2. Юридична техніка: проблеми переходу від теорії до практики.
Варіант 26.	1. Система формально-юридичних засад правотворчості. 2. Юридична техніка: особливості сучасної практики.
Варіант 27.	1. Тенденції розвитку та вдосконалення правотворчості в Україні. 2. Способи розробки законопроектів.

Варіант 28.	1. Приватно-наукові методи опрацювання правотворчості. 2. Реквізитні вимоги стосовно форми нормативно-правового актів.
Варіант 29.	1. Критерії класифікації право розуміння. 2. Поняття юридичних презумпцій та їх співвідношення з іншими видами припущень.
Варіант 30.	1. Сучасні стандарти правотворчої процедури. 2. Юридичні преюдиції та вимоги до їх використання в юридичному процесі.

Практична частина

Проаналізувати на вибір законопроект, винесений для публічного обговорення, вказавши його можливі недоліки та пропозиції щодо їх усунення.

4. ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ТА ЗАХИСТ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

Захист домашнього завдання відбувається у формі індивідуальної бесіди викладача зі студентом, під час якої останній повинен чітко відповісти на поставлені запитання. Під час захисту роботи перевіряється глибина теоретичних знань, володіння категоріально-понятійним апаратом, вміння формулювати власну думку та творчо використовувати знання при розв'язанні професійних завдань.

Оцінювання здійснюється відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки», а кількість балів виставляється за такою шкалою:

1. «Відмінно» (5 балів) – студент отримує за умови, коли робота виконана у відповідності до графіку навчального процесу, зміст питань викладено чітко, повністю та послідовно, під час захисту роботи продемонстровано високий рівень знань, вміння аналізувати матеріал та аргументувати зроблені висновки.

2. «Добре» (4 бали) – ставиться за умови, якщо студент за окремими показниками під час обґрунтування та викладу матеріалу допускає певні неточності, нечітко формулює деякі положення чи неповністю робить висновки.

3. «Задовільно» (3 бали) – ставиться, в тому разі, коли робота

подана на перевірку з відхиленням від встановленого терміну до 5-ти днів, окремі елементи подані без достатнього обґрунтування, переважна більшість матеріалів списана з першоджерел.

Отримана рейтингова оцінка за виконання та захист домашнього завдання є однією зі складових підсумкової модульної рейтингової оцінки.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова література:

1. Теорія держави і права: навч. посіб. для підгот. фахівців з інформаційної безпеки / [О.О. Тихомиров, М.М. Мікуліна, Ю.А. Іванов та ін.]; за заг. ред. Л.М. Стрельбицької. – Київ: Кондор Видавництво, 2016. – 332 с.

2. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права: підручник / М.С. Кельман. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 716 с.

3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред.. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.

4. Теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.В. Петришин, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський та ін.; за ред.. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2014. – 368 с.

5. Качур В.О. Теорія держави і права : навчальний посібник [Текст] / В.О. Качур. – К. : Видавництво «ЦП «Компринт», 2014. – 328 с.

6. Манько Д.Г. Юридична техніка й технології : навч.-метод. посіб. / Д.Г. Манько. – Херсон : Олді-плюс, 2013. – 202 с.

7. Шутак І.Д. Юридична техніка : навч. посіб. / І.Д. Шутак, І.І. Онищук. – Івано-Франківськ, 2013. – 495 с.

8. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2012. – 526 с.

9. Татарчук В.І. Теорія держави і права. Навчальний посібник. – К. : ЦУЛ, 2012. – 184 с.

Допоміжна література:

1. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр», спеціальність 8.03040101 «Правознавство») / уклад.: С.Г. Серьогіна, П.М. Любченко, І.І.

Бодрова та ін. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013 – 35 с.

2. Волошин Ю.О. Модельна правотворчість і гармонізація у комплексі засобів зближення правових систем в умовах міждержавної інтеграції: порівняльно-правовий аспект / Волошин Ю.О. // Право України. – 2013. – С. 242-250.

3. Теньков С.О. Процесуальні та договірні документи у практиці роботи юристів / С.О. Теньков, О.В. Богатиренко, О.С. Головатенко та ін. – К. : Професіонал, 2012. – 512 с.

4. Легка О. Юридична техніка законодавчих та правозастосовних актів / О. Легка // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 101-107.

5. Чаплик О. Метологічні засади взаємодії національної та міжнародної правотворчості. / О. Чаплик // Юридична Україна: Правовий часопис – Київ, 2011. – № 4. – С. 21-26.

6. Процесуальні документи у цивільних справах : теорія, методика, практика : науково-практичний посібник / ред. С. Я. Фурса – К. : Правова єдність, 2011. – 895 с.

7. Кримінально-процесуальні документи: досудове та судове провадження: навчально-практичний посібник / О. П. Кучинська. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 406 с.

8. Процесуальна документація: навч. посібник / П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко, Т. М. Кілічава, Л. М. Райх. – 3-тє вид., переробл. та доповн. станом на 1 серп. 2010 р. – К. : Центр учб. л-ри, 2010. – 560 с.

9. Ковальський В.С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В.С. Ковальський, І.П. Козінцев. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 192 с.

10. Ющик О.І. Теоретичні основи законодавчого процесу: моногр. / О.І. Ющик. – К.: Парлам. вид-во, 2004. – 520 с.

11. Биля І. О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки: автореф. дис ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / І. О. Биля. – Х., 2004. – 20 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті :

1. Яковенко М.О. Юридична техніка: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни студентами

спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс] / М.О. Яковенко. – Полтава: ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», 2016. – 148 с. – Режим доступу: http://pravo.puet.edu.ua/files/lic2016/ut_03.pdf

2. Риндюк В.І. Нормотворча діяльність : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. [Електронний ресурс] / В.І. Риндюк. – К. : КНЕУ, 2009. – 162 с. – Режим доступу: http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/8461/1/cgiirbis_64.pdf

3. Бержерон Р. Правила нормопроекткування [Електронний ресурс] / Р. Бержерон. – Оттава : М-ство юстиції Канади, 1999. – 60 с. – Режим доступу: aritu.org.ua/system/files/bergeron.doc

4. Болдырев М. Юридическое конструирование: курс лекций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://issuu.com/singa/docs/iurconst/1>

5. Буруменський М.В. Звернення до Європейського суду з прав людини : практика Суду і особливості українського законодавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.khpg.org/index.php?id=1080677442>

6. Гиляка О. Юридичний документ : особливості та законодавче регулювання [Електронний ресурс] / О. Гиляка // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 3. – С. 165-172. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/jpdf/vapny_2014_3_18.pdf

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної
техніки»

Варіант № ____

Виконав:

Перевірив:

Київ 20__

ЗМІСТ/ПЛАН

ВСТУП.....	3
Теоретична частина.....	4
Питання 1. Правові засоби у правотворчому процесі.....	4
1.1. Поняття правових засобів у правотворчому процесі.....	5
1.2. Класифікація правових засобів у правотворчому процесі.....	6
1.3. Форми використання правових засобів у правотворчому процесі.....	7
Питання 2. Співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».....	8
2.1. Наукові підходи до визначення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».....	9
2.2. Проблеми співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».....	10
Практична частина.....	12
Аналіз проекту Закону України «Про Вищий антикорупційний суд».....	12
ВИСНОВКИ.....	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	15

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пильгун Н.В. Перспективи вдосконалення юридичної техніки в Україні / Н.В. Пильгун, А.С. Смітюх / Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право» – 2014. – Том 1(30). – С. 42-46.

2. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр», спеціальність 8.03040101 «Правознавство») / уклад.: С.Г. Серьогіна, П.М. Любченко та ін. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013 – 35 с.

3. Волошин Ю.О. Модельна правотворчість і гармонізація у комплексі засобів зближення правових систем в умовах міждержавної інтеграції: порівняльно-правовий аспект / Волошин Ю.О. // Право України. – 2013. – С. 242-250.